

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRASOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” T.F. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA.
1838
GILBARIȚIU ȘI SPINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUT
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRASOV
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T.F. 1513
Abonamentul anual lei 200. Autorități și Societăți lei 500
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 79

23 Octombrie 1941

Anul 104

După biruință

de V. Branisce

Bătălia dela Odesa s'a încheiat. Tăcâniul ucigător al mitralierelor a amuțit. Vălvătaia flacărilor s'a stins și liniștea se întinde acolo, unde săptămâni îndelungate a răsunat prelung hăulitul morții.

Din ruinele jertfelor se încheagă o nouă vieață, o altă vieață, pe plaiurile plătite scump cu jertfa atâtor vieți românești. N'a rămas casă, n'a rămas familie, n'a rămas suflet, să nu-și fi dat obolul său îndurerat în această bătălie hotărâtoare. Paturile albe din spitale sunt mărturia vie, a eroismului, a tenacității și a onoarei românești, care a înțeles să ducă până la capăt, misiunea pe care și-o asumase.

Cel de aici, cu respirația întretăiată, poartă în plămâni un fier ucigaș, vecinul, cu picioarele retezate într'un atac la Dalnik, sortit pe vecie să nu mai simtă atingerea pământului sub picioare, tresare și acum murmurând „înainte, înainte”.

Ceitalți mulți, mulți, fără număr, au lăsat fășii rupte din trupurile lor is-tovite, au mușcat neputincioși țărâna îmbibată de sângele lor, pentru ca să poată strânge ca într'o chingă cetatea blestemată, pentru ca să alunge cât de departe balaurul moscovit, care în lăcomia-i hrăpăreață ne cutropise moșia-ne străbună.

Iar alții au amuțit pe veci. Ei au căzut fără murmur, pentru ca să asigure Țării și neamului zorile unei alte dimineți.

Țărâna lor pământeană s'a irosit prin glodul șanțurilor, prin praful hol-delor. Dar sufletul lor veșnic trăiește în conștiințele noastre, în idealul, în aspirațiile noastre permanente. Sufletul lor gata de sacrificiu se integrează pe linia tradiției noastre pămâtenne. Noi suntem un popor pașnic și blând, nu căutăm nimănui price, dar vai, de acela care încearcă să ne cutropească pământul, să ne subjuge frații. Atunci, rupem zăgazul și ori învingem ori murim.

De aceea azi nimeni nu se plânge. Ne plecăm îndurerăți în fața mormintelor și a sacrificiului celor vii, dar știm că această luptă a trebuit să fie. Prin ea ne-am spălat cu sânge rușinea unei cedări nedrepte. Și nu admitem să ne sfideze nimeni. Demascăm cu indignare pe detractorii, care dela un post de radio vecin încearcă, foarte abil, să reducă însemnătatea biruinței românești, însinuând că de zile Odesa era o stână fără câni.

Noi ne cunoaștem prețul jertfei, știm pentru ce am luptat și așteptăm senini biruința totală.

Caracter și suflet ardelean

de Dr. N. Căliman

Am afirmat în acest loc, că nu ne putem schimba. Caracterul și sufletul ardelean ne impun anumite atitudini dela care nu poate fi abatere. Ele isvoresc din sufletul și caracterul strămoșilor. Sunt în sângele nostru. Și noi nu putem acționa altcum, chiar dacă am voi.

Știam că vor fi nedumeriți și neînțelegători mulți și nu ne-am înșelat.

Ce e acel caracter și suflet ardelean, despre care ne vorbești? Ne întreabă într'una din zile, unul din cunoscuți. Era unul din oamenii superciziali, de care avem mulți, care n'a încercat nici odată să pătrundă în adâncimile caracterului și sufletului ardelean, mulțumindu-se să judece oameni și acte numai după anumite forme exterioare.

Ii dăm răspunsul aici. Ar fi foarte greu să explicăm celor care nu vreau sau nu pot să cunoască caracterul ardelean, ce este acesta. De aceea vom exemplifica.

Este suflet și caracter ardelean să umbli zadarnic drumul Vienei, să ceri dreptate pentru poporul tău robit, să încerci să-ți faci tu dreptate prin puterile tale, să te lași mai bine tras pe roată, decât să vinzi interesele poporului tău, cum a făcut Horia.

Este faptă de înalt spirit ardelean să umbli cu dășagii plini cu cele mai scumpe date despre poporul tău, să ajungi la sapă de lemn și să nu-ți dai pace și răgaz până n'ai scos la lumina zilei toate datele despre originea nobilă a neamului tău, cum a făcut învățatul ardelean Șincai.

Este faptă de cel mai curat și înalt naționalism să intri într'o țară românească, ajunsă pe mâni străine și din sărăcia și mintea ta să duci, în contra tuturor piedecilor, vorba și fapta românească, pentru mântuirea românismului, cum a făcut Gh. Lazăr.

Este un simț politic grandios de mase să înfrunți toate piedecile și vitregiile, să te aduni 40.000 de suflete

și să dai cea mai perfectă lecție lumii întregi de înțelegere politică, cum au făcut cei 40.000 de Români adunați la 1848 pe Câmpia Libertății dela Blaj.

Este spiritul cel mai înalt de jertfă pentru apărarea limbii și legii tale, să trăiești în lipsuri și sărăcie, să te mulțumești cu un trai de mizerie și să refuzi lefurile bogate ale dușmanului limbii și culturii românești, cum au făcut preoții și dascălii Ardealului înainte de 1918.

A gândit cu creierul și a acționat cu morala și dărzenia Ardealului atunci când un cunoscut ziarist ardelean, sub amenințarea temniței, ca profesor de limba maghiară, în fața procurorului necruțător îi răspundea acestuia numai în limba românească. Era apărătorul ideal al limbii sale, al dreptului și dreptății.

Erau adevărați Ardeleni, cu suflet și caracter, conducătorii de pe vremuri ai Ardealului. Ei nu stăteau la târguială cu dușmanii neamului asupra drepturilor și pământului românesc.

Se manifestă caracterul adevărat ardelean la țaranul, care în zilele trecutului călătorea în trenul de Oradea-mare și la cererea bătaioasă a conductorului, ca să vorbească unguște fi răspuns liniștit, că el nu știe altă limbă, decât cea românească.

Aceștia sunt adevărații ardeleni. Prin ei vorbește și făptuește sufletul și caracterul Ardealului. Ei apăra totdeauna legea și limba, dreptul și dreptatea românească și știu suferi și chiar muri pentru ele.

Afaceriștii de după războiul trecut, închinătorii pe rând la toți idoli timpului, toți cei gata totdeauna la toate compromisurile cu morala individuală și publică, gata la târguială cu pământul românesc — la care se gândea cunoscutul cu întrebarea dela începutul acestor rânduri — erau ardeleni numai cu trupul, dar n'au caracter și suflet adevărat ardelean.

Aur... în noroiul drumurilor

de I. Bozdog

Cât de mult suntem subjugați de puterea miraculoasă a averii și a banului, cu ce ochi avizi și cu câtă patimă adună cei mai mulți valorile și le depozitează, ferindu-le chiar și de ochiul răuvoitorilor nu numai de isosire și de risipire, și totuși pe lângă câte tezaure trecem, fără a le vedea.

Astăzi s'ar părea un anacronism să vorbim de aur, pe care să-l mai putem admira îndesat în fișicuri, păstrat în safeuri, în casa de fier a banchierului sau în fundul lăzii simple de lemn a săteanului, ori înnodat cu grijă în colțul năfrâmii vreunei mătuși sau bunice.

Și totuși... el zace în nenumărate cazuri în văzul tuturor, în nepăsarea păcătoasă a atâtor capitaliști și îndrumători ai vieții publice, în indiferentismul nostru al tuturor, călcat și strivit sub picioarele noastre nesimțitoare, în noroiul drumurilor.

Neamurile, pe lângă bunurile materiale măsurate în milioane de hectare, pe lângă podoabele codrilor fasonate în material industrial sau clădite în stive ce se cântăresc în tone și se prefac în monedă sunătoare, pe lângă aurul negru, ce se scurge în râuri nesfârșite punând totul în mișcare, pe uscat, pe apă și în aer și din care ajung șuvițe palide și în bordeiul cel mai sărăcăcios, au un bun de și mai mare preț, care nu se poate cântări, care nu are contravaloare în metal: *capitolul lor biologic*

Dacă pentru toate comorile pământului nostru suntem pismuiți, dacă din cauza lor avem prietenii și dușmanii permanente sau trecătoare, prin capitalul și tăria noastră biologică putem impune respect, teamă și groază oricui ar îndrăzni să se atingă de noi.

De aceea cred că nicăeri n'ar trebui să fim cu mai multă băgare de seamă ca la acest capitol de comoară națională.

— Continuare în pagina 3-a —

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

Raport despre activitatea „Astrei” Brașov, pe anul 1940-1941*)

Noi, cei de la despărțământul „Astrei” Brașov, eram obișnuiți ca la adunările generale ale noastre, singurele prilejuri, când ne puteam întâlni cu membrii „Astrei”, să facem rapoarte ample, din care să se vadă toată truda comitetului Dvs. și din care să reiasă toate rezultatele bune, la care comitetul a putut duce despărțământul timp de un an.

Raportul din anul acesta va fi de proporții mai reduse. Lipsește din acea-

stă adunare generală secretarul despărțământului, D-l Prof. Colan, fiind mobilizat. El știa să scoată în evidență, cu măiestrie, în aceste rapoarte și munca și rezultatele.

Pe de altă parte timpurile prin care trecem și care cer dela fiecare muncă multă în toate domeniile, nu ne permit ca să fim prea lungi la vorbă. Vom încerca pe scurt în cele ce urmează, să dăm o icoană cât mai fidelă despre activitatea despărțământului nostru.

*) Citit în Adunarea generală din 12/10 1941.

Propaganda culturală

Anul trecut nu a fost un an prielnic pentru propaganda culturală, din motivele pe care le cunoașteți. Despărțământul nostru a știut să se acomodeze și noilor împrejurări.

Mulți ani acțiunea noastră culturală era dusă cu graiu viu prin sute și sute de conferințe și serbări în oraș și în comunele din județ. Când s'a observat că vorbirile și conferințele simple nu mai prind, ne-am folosit ani de-a rândul de filme și proiecțiuni, prin care dădeam mai multă vieață cuvântului spus. Mai târziu am organizat *școlile țărănești*.

Atât conferințele cât și școlile țărănești au fost necesare pentru timpul în care au fost ținute. Noi care ținem mereu contactul cu satele ne-am putut convinge nu odată de roadele și binefacerile pe care le-a produs această muncă culturală.

Imprejurări în afară de noi, au făcut ca munca prin școlile țărănești să nu poată fi continuată nici în anul a-

INSTANTANEE**Ajun de târg**

Era de dimineață bine când m'a surprins întâiul sunet de târg: o mică trâmbiță de lemn, cu sunetul dogit, supărător; o jucărie leftină al cărei subred mecanism adeseori atâta ține până se sparge târgul. Cine știe ce mamă iubitoare, sculându-se pe semne foarte de timpuriu, o cumpărase pentru odrasla ei, făcându-i surpriză plăcută când se trezi din somn. La rândul lui, mititelul, îmi făcea acum surpriză mie și vecinilor din casă — mai puțin plăcută însă.

Al doilea semn de târg lipsește. Lipsește ploaia. Adică, deocamdată râde soarele. Nu-i sigur însă că peste câteva ore cerul de Octomvrie să nu se schimbe. Multe se pot întâmpla într-o zi de toamnă și de târg.

Imi plac târgurile, pentru variația ce o prezintă. Un târg aduce totdeauna ceva nou. Măcar o jucărie nouă. O jucărie ce n'a fost ieri. Lumea în care trăiesc copiii e un caleidoscop pestriț, în ea se schimbă și improspătează aspectele mereu; în lumea celor mari rămân aceleași.

Un vechiu obicei al meu e să rătăcesc prin târguri. Și nu cumpăr nici când nimic. Imi plac jucăriile dar n'am cui cumpăra. Și totuși azi am cumpărat una. Văzui o fetiță desculță cum sta sfioasă în colțul singurului bazar ce se înjghebase, căci abia mâne de fapt e ziua, unica zi de târg îngăduită. Astfel, zicala românească: trei zile ține târgul, a căzut de mult. O singură zi și aceasta scurtă. Destul de lungă însă ca să se poată topi la un loc, într'un amestec ciudat, tot ce e truc și reclamă, lăcomie și risipă de bani câștigați ușor și svârliți, cu aceeași ușurință pe lucruri de nimic.

Fetița de care pomeneam mai sus sta neclintită în colțul bazarului, cu degetul murdar la gură și privea cu jind la multele ispite de pe tejgheaua negustorului. Era o apariție drăguță, în haina ei albastră cu pușori. Cele două coșife mici, împletite strâns după urechi, aveau culoarea mătășii de porumb și ochii ei erau ca peruzeaua. Ochii aceștia priveau extaziată la o păpușă mare, blondă.

Văzându-mă c'o privesc fetița își plimbă de câteva ori ochii dela păpușă la mine. Copil care credea n' minuni. Ba, dacă aș fi avut venetele lui Ford, sau chiar și numai a zecea parte, i-o cumpăram. Totuși ca să nu înșel o nădejde de copil, i-am cumpărat una de turtă. Ca o săgeată s'a depărtat fetița strângându-și păpușa la sân. Cea din bazar, cea scumpă, era uitată.

Ce ușor împaci copilăria, Doamne!

Ecat. Pitîș

Citiți cel mai vechiu ziar**Gazeta Transilvaniei**

cesta. Ea va trebui reluată atunci când timpurile o vor permite.

Bibliotecile

În domeniul cultural în anul acesta, ne-am îndreptat toată atențiunea către cuvântul scris, către carte. Comitetul a găsit că cea mai bună propagandă culturală o poate face prin organizarea bibliotecilor sătești. Deaceia a hotărât încă la începutul anului să înzestreze sistematic 10 biblioteci în 10 sate ale județului, cu cărți alese pentru tărâname și cu instrucțiunile pentru o funcționare cât mai folositoare. Au fost organizate până acum 8 biblioteci. Gândul nostru este ca în județul Brașov să nu rămână comuna care să nu-și aibă biblioteca cu cele mai potrivite cărți. Acest gând poate fi îndeplinit cu atât mai mult, cu cât azi avem aproape în toate comunele localuri pentru case culturale, în care se va putea da viață bibliotecilor. Împlinirea în întregime a intențiilor noastre se va putea însă face

În tren, cu Părintele „Care“

de A. P. Bănuț

Veneam spre casă cu trenul — „motor“, fabricație Malaxă.

Ca niciodată, compartimentul era gol. Mai erau două persoane: un preot ortodox, citind „Universul“ la fereastra din față și-un tânăr sublocotenent, ce sta alături de mine. La gara următoare coborî și ofițerul, așa că rămăsei numai cu părintele. El continua să citească. Din când în când monologa încetișor, subliniind ceva cu creion roșu, apoi relua cititul, vădit indispus.

Era un bărbat frumos, cu o față fină, inteligentă. Părea de vreo 50 de ani. Ținuta și mișcărilor distinse îl arătau a fi orășan.

„Motorul“ ne cernea mereu, cum cerne sita făina. Une-ori ne mai sălta și în sus, dar lăturiș ne zgâlțâia atât de sistematic și fără de milă, încât aveam impresia ciudată, că mecanicul vrea să-și bată joc de călători.

Dela o vreme intră conducătorul, să vază nu cumva s'a mai urcat cineva? Zic:

— Șefule, de ce balansează vagonul ăsta cu atâta furie, c'o să căpătăm „rău de mare“?

Omul Cefereului îmi zîmbi binevoitor, apoi împreunându-și cu cochetă grație cele trei degete ale drepte și privindu-le o clipă, ca un conferențiar rufinat când caută un cuvânt de efect, el își deslănțui volubila explicație cu siguranța de sine a insului specializat în „suspensiunea motoarelor Malaxă.

— „Vedeți DVoastră, afacerea asta nu e tocmai așa de... simplă! Multă lume se alarmează de trăncăneala motoarelor acestea, deși am putea spune din contra, că mașinile Malaxă nu e numai bune, dar e chiar confortabile și totuși solide. Dar însă din cauza că ele are centrul ei de greutate o idee de supra bazei sale normale, cum le are vasăzică celelalte, care-i cevași mai stabile — iată domnul meu, de ce-i mașinile astea nițelș mai sensibile ca motoarele, dar în realitate nu-i vreun pericol și nici defect de viteză n'are; poate să fie, nu zic că nu-i, și chiar este oarecum înervante pentru persoane mai îndelicate, cum văd că sunteți chiar D-Voastră, dar e explicabil călătorind probabil mai rar, deoarece de igzemplu noi ceferiștii mai vechi, care călătorim va să zică ziua-noaptea, habar n'avem și nu simțim niciun dezagriment fizic. Aceasta este cauza aparentă, că D-voastră vă supărați pe „motoare“ și ele nu-i de vină, deși, bineînțeles e confecționate de industriaș român. Totuși, vedeți din viteza trenului, că n'are niciun defect de construcție, ci-i făcute expr mai suple, pentru a deveni și mai rulante — dar motivul adevărat, nu poa'să-l știe oricine!“

— Cum nu-l știam nici eu!

— Păi de unde erea să-l știți? — se întrebă șeful cu compătimitoare descendență.

— Va să zică trăncăneala lor e din cauza centrului de greutate mai înălțat?

— Sigur! — făcu șeful cu o istețată clipire din ochi, care mărturisea simultan perfectă lui orientare în controversata problemă a balansării numerelor motoare.

— Acuma-s deplin lămurit! Îți mulțumesc, șefule!

— Pentru puțin, domnule! răspunse ceferistul și ieși din compartiment foarte satisfăcut. c'a putut clarifica fundamental pe omul răutăcios, pornit să critice tam-nisam o fabricație autohtonă.

Preotul, care din colțul său urmărise și el „lămurirea“ șefului, puse acum gazeta pe bancă, zicându-mi cu fină ironie:

— Foarte talentat șef! Mai bine se făcea și ăsta... gazetar!

Simțindu-mi nedumerirea, preotul continuă:

— Știți care-i nenorocirea atâtor așa-zisi „buni Români“?

— ?

— Că în mentalitatea lor naționalistă se contopesc în dulce armonie: superficialitatea lamentabilă, cu nemărginită îndrăzneală. Ascultarăți caraghioasa documentare a acestui „șef“ care, într'un stil *sui generis*, a îndrăznit să vă conferențeze un sfert de ceas despre construcția „motoarelor“...

— Ce vreți Părinte? Un biet om fără școală!

— Dacă-i prost, i-ar sta mai frumos să tacă, nu să... conferențeze — răspunse prompt părintele. Un prost modest, îți poate deveni până la urmă, chiar simpatic. Dar prostul limbuz și mai ales obraznic, e de multe ori de-a dreptul catastrofal.

— Aveți toată dreptatea!

— De altfel „șeful“ nostru făcu exact ceea ce fac unii gazetari, ce „lămuresc“ și ei zilnic opinia publică, fără să fie înșiși în clar cu cele mai elementare noțiuni gramaticale!

— Am impresia c'ați găsit în „Universul“ o supărătoare greșală de tipar?

— Intâi: nu-i de tipar! Apoi: de-ași găsi numai în „Universul“?! Și în sfârșit: e plină presa noastră de greșeli, care de care mai boacăne, că-ți vine să nu mai iei în mână ziar românesc!

— În adevăr, se înmulțesc din ce în ce greșelile în presa noastră!

Ridicând gazeta de-alături, Părintele îmi zise:

— Uite-o, domnule, acum o subliniai cu roșu: „acesta-i principiul a cărei aplicare“...

— Din întâmplare-i cam șugubeață!

— Să am iertare, domnule! Că nu-i o greșală din întâmplare! E sistematică și perseverentă. O urmăresc de câți va ani cu enervare crescândă, constatând cum se răspândește, ca o pecingine, peste întreaga presa noastră. Aproape c'a făcut școală și e imitată, cu un fel de prostească plăcere.

— Va urma —

PREDICI ÎN PUSTIU**Intuiția**

Intuiția este marea calitate ce o au unii oameni de a înțelege realitatea din prima ochire, fără intervenția raționamentului. E așa de stranie această facultate încât seamănă foarte mult cu al 6-lea simț, de care vorbește cel mai mare fiziolog al Franței Charles Richet. Take Ionescu, desigur una din cele mai subtile inteligențe românești, când se ducea dela Iași în trăsura să-și viziteze un prieten la o moșie apropiată, se adresează subit vizitiului: „Întoarce vizitiu, am o veste rea acasă“.

Intors acasă, pe masă îl așteaptă telegrama din Londra. Soția lui, — o englezoaică, ce se refugiase în răzbiul trecut la Londra — reluându-și obiceiul aristocrației engleze de a face zilnic călărie în Hyde-Park a căzut așa de nenorocit de pe cal încât a rămăs moartă pe loc.

Este incontestabil, că Führerul Germaniei de azi, pe lângă inteligență și voință, talent politic organizator și strategic, posedă în mare măsură intuiția și clarviziunea. Cum se explică altfel, că știe să-și aleagă din prima privire colaboratorii, așa de desăvârșit, fără mult raționament, fără teste psihologice, fără fișe de informație? Cum se explică altfel curajul nemaivăzut în istorie de a înfrunta unul după altul o serie nesfârșită de dușmani, fără clarviziunea viitoare a victoriei în ale?

Nici pe Mareșalul nostru nu-l putem înțelege fără să-i almitem, pe lângă înaltele calități morale și intelectuale și existența acestui de al 6-lea simț: intuiția și clarviziunea. Ar fi fost oare posibil fără aceste mari calități, ca abia revenit din închisoarea din Bistrița să conducă cu mâna sigură barca Statului, să se alieze imediat Mareșalului Reich, să declare războiul Rusiei în momentul cel mai oportun, să conducă apoi deodată în mod glorios și operațiunile militare și operațiunile atât de meticuloase ale conducerii interne în epoca cea mai grea din toată istoria noastră? Dacă intuiția și clarviziunea nu l-ar fi ajutat să poată termina într'o trăsătură de condei ceea ce pe noi oamenii de rând ne-ar fi costat zile și nopți întregi de raționament nu am fi ajuns să trăim abia după un an de conducere intuitivă și clarviziunară cele mai mărețe clipe din istoria noastră și cea mai vie satisfacție după umilirile suferite anul trecut.

Tot intuiția și clarviziunea a lucrărilor și în Octavian Goga, când a început eroica luptă contra cuceririi jidănești. Dar intuiția și clarviziunea nu o au decât puțini oameni. În lipsa acestor calități, noi oamenii de rând trebuie să ne mulțumim cu continua sfortare a minții și a simțului nostru moral, spre a descoperi calea cea mai bună ce o avem de urmat.

Dr. M. Suciu-Sibianu

numai cu bunăvoința și înțelegerea conducătorilor satelor. De aceasta nu ne îndoim. Ea există în cel mai mare grad la preoții și dascălii satelor.

Biblioteca centrală din Brașov n'a putut funcționa în mod normal din cauza concentrărilor funcționarilor noștri. Totuși s'au citit 5661 de cărți de către 4462 de cetitori. S'a terminat catalogarea bibliotecii care are astăzi 22.000 de volume, în afară de colecțiuni, reviste și ziare. S'au cumpărat cca. 200 de cărți și au fost donate 974 volume. Tuturor donatorilor, mulți la număr, le aducem mulțumirile noastre.

Gazeta Transilvaniei

Opera culturală cea mai de căpetenie pe care a înfăptuit-o comitetul în acest an, a fost preluarea Gazetei Transilvaniei. De măreția acestei fapte culturale nu-și poate da bine seama decât acela, care înțelege, că această gazetă prin trecutul său de peste 100 de ani, prin atitudinea sa dărză întru apărarea

drepturilor poporului românesc din Ardeal și a întregului românism, este un bun cultural național de neprețuit. Comitetul a înțeles acest lucru. Ani de zile a urmărit, fără oboseală și cu tenacitate gândul de preluare al acestui tezaur național. A ținut neîntrerupt contactul cu conducerea Gazetei Transilvaniei. Nu urmăream gânduri ascunse sau scopuri lăturale, dar doream din tot sufletul nostru ca, Gazeta Transilvaniei să fie pusă din nou în serviciul întregii națiuni și nu numai al unui grup, cum era considerată tot timpul de după unirea din 1918.

Acest gând l-a avut și fostul conducător al Gazetei D-l Voicu Nițescu. Gândurile noastre s'au întâlnit în mod fericit și astfel Gazeta Transilvaniei a fost trecută în patrimoniul „Astrei“ Brașov. Deaceia pentru tot ceea ce a făcut pentru Gazetă, pentru sufletul și truda multă depusă timp de 30 de ani, îi aducem D-lui Voicu Nițescu toate mulțumirile noastre.

Gazeta Transilvaniei a pornit la

drum nou sub supraveghierea comitetului. Voim să fie în primul rând o gazetă a sufletului ardelenesc, integrat în românismul de pretutindeni. Conducerea și organizarea a fost încredințată de comitet D-lui Prof. Colan.

Prima jumătate de an ne face să fim încrezători, să avem toată nădejdea, că spiritul în care e scoasă Gazeta va învinge și ne va arăta că drumul pe care am pornit este cel bun.

Numărul abonaților a crescut considerabil. În județul Brașov pleacă în fiecare sat, de fiecare dată, sute de exemplare, care sunt citite de sătenii noștri. Ne vin cuvinte de încurajare și aprobare din toate părțile țării. Iar colaborări ne sosesc dela cele mai luminate minți ale spiritului românesc.

Ne vom continua drumul. Vrem să ducem slova Gazetei tot mai departe, să facem din ea nu o Gazetă mare, dar o Gazetă care să nu lipsească din nici un sat ardelenesc. Ținem să aducem mulțumirile noastre în fața adunării generale D-lui Prof. Colan pentru spiri-

Aur... în noroiul drumurilor

Continuare din pag. 1

Ți se strânge inima de durere, când, străbătând piețele orașelor, parcurile publice, localurile de consum și grădinile de vară, te împiedeci la fiecare pas, de niște omuleți între 5—14 ani, sdrențoși, murdari, cu traista sau desaga și câteva fluere și lădițe de lemn, oferindu-ți-le spre vânzare sau cerându-ți milogiți un ban pentru pâine! Sunt vlăstarele scăpătate ale munților lincului, sunt strănepoții celor franți în roată, care au suportat martiriul, căci voiau o țară a lor, munți ai lor și pâine pentru ai lor.

În figurile ce nu poartă încă stigmatele degenerării, ci numai baciliile adânc încuibate, eu văd blestemul de veacuri ce ne mistue vloga. Este pribegia înăscută în sângele de moț, care se tânguia pe la porțile noastre pe vremuri: „munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă în poartă”. Munții sunt acum ai lor, ai noștri de 23 ani și pentru veșnicie și totuși... acum însuși aurul lor, care ne-a fost deatâtea ori pavază în trecut, sabie sau baltag cu care am despăcat istoria, ei... copiii moșilor... se prăpădesc.

N'aș putea preciza câte guverne s'au perindat dela unire la cărna țării, nici câte anchete și programe s'au prelucrat pentru „salvarea Moșilor”, nici câți comisari și guvernatori a avut această problemă.

Una știu însă, că ea a servit de scară de înălțare multora și prilej pentru mari risipe în bugetul țării!

Azi însă, ni se cere ceva urgent de tot.

În vreme ce la hotarele țării ni se topește floarea tineretului, iar în robie străină ni se ofilesc sute de mii de frați, aci, acasă, sucrescența neamului se pipernicește.

Oricât au rupt dușmanii din trupul neamului el a reținut ca un codru și s'a făcut mai viguros. Când însă răsădirile tinere sunt cuprinse de miasme și bălării, codrul tânjește, se ofilește și degenerază.

Facem un cald apel către Societatea de Patronaj și Guvernul țării: să adune pe puii de moți de pe drumuri. Să-i crească în climatul lor de munte, să-i obișnuiască la lucru, stabilitate și meseria lor strămoșească. Altfel, după Banat vom pierde, prin inaniție și Munții Apuseni.

Să adunăm aurul din noroiul drumurilor!

FRATE ARDELENE,

Imprumutul se numește al REINTREGIRII

**Ajută, cu banul tău, să ne
facem țara cum a fost!**

Reorganizarea Transilvaniei după naționalități la 1861

de A. A. Mureșianu

Silit de împrejurările politice externe și de suflul liberal care străbătuse Europa, mai ales după înfrângerea Rusiei în războiul Crimeei, tânărul împărat al Austriei Francisc Iosif I, se hotărî să încerce o împăcare cu popoarele sale. După consultarea reprezentanților tuturor provinciilor imperiului său, adunați în Septembrie 1860 la Viena în „Senatul imperial întregit”, în care Românii din Transilvania fură reprezentați prin episcopul Șaguna, iar cei din Banat prin Andrei Mocioni, monarhul înlocui, prin faimoasa sa „diplomă” dela 20 Octombrie 1860, forma absolutistică de ocărnuire de până atunci cu una constituțională.

La sfatul noilor săi miniștri: arhiducele Rainer, contele Rechberg și cavalerul Schmerling, bărbați luminați și cu vederi largi și liberale, împăratul se învoi ca reorganizarea monarhiei să se facă prin respectarea, deoparte, a „individualităților istorice”, administrative, ale imperiului, adică a autonomiei tuturor provinciilor sale, iar de alta și a tuturor națiunilor împărăției. De aceea el dispuse ca în noile parlamente sau diete ale acestor provincii „să fie reprezentate și naționalitățile, profesiunile și clasele care mai înainte fuseseră lipsite de drepturi politice”.

Se știe că provincia Transilvaniei care-și păstrase autonomia administrativă și sub absolutism, nu cuprindea între hotarele ei, decât numai o parte a locuitorilor români ai imperiului, căci Banatul, Crișana și Maramureșul aparțineau propriu zis Ungariei. Era deci firesc ca conducătorii Românilor de atunci să năzuiască și să lupte pentru unirea cu Transilvania a tuturor Românilor dintre Tisa și Carpați. Unul dintre cei mai însuflețiți campioni ai acestei idei era bănățeanul Andrei Mocioni care scria la 16 Noembrie 1860 redactorului „Gazetei Transilvaniei”, lui Iacob Mureșianu, că „dorința lui cea mai intimă” era „să împreune Banatul cu Ardealul”.

Aceasta era de altfel ținta supremă și a celorlalți luptători de frunte ai Românilor care încercară prin toate modalitățile să convingă pe bărbații de stat ai Austriei despre necesitatea absolută de a acorda poporului românesc o autonomie teritorială deplină, cu caracter național.

Valoroșii și însuflețiții conducători de atunci ai Românilor reușiră să-și câștige simpatia cercurilor înalte dela Viena și în primul rând pe a monarhului însuși și pe a ministrului său „de stat” cavalerul Anton de Schmerling, care nu era vrăjmaș ideii federalizării împărăției, deși idealul său fusese la început o „mare Austrie centralistă” și care privea cu simpatie la acțiunea de emancipare și de întărire a Românilor, prin care se creia un contrapond firesc tendințelor exagerate și neîndreptățite de egemonie ale Ungurilor.

La insistențele fruntașilor români,

Schmerling se și arătă inclinat de a lua în discuție proiectul împărțirii teritoriale a Ungariei și Transilvaniei pe baze naționale. Pentru a putea satisface dorințele tuturor naționalităților, Schmerling propuse organizarea „teritoriilor mixte” pe temeiul „enclavelor naționale”.

Ministrul Schmerling își exprimă această dorință a sa într-o audiență pe care o acordase unui grup de fruntași români conduși de Andrei Mocioni. Unul dintre aceștia fu și conducătorul deputațiunii trimise la Viena de către Românii din Zarand, valorosul viceprefect al Zarandului și întrepidul luptător național dr. Iosif Hodoșiu.

Într-o lungă scrisoare trimisă la 21 August 1861 lui Iacob Mureșianu, Hodoșiu face următoarea interesantă expunere a celor petrecute în audiența amintită:

„În cât am putut ceti din fizionomia lui Schmerling... e până astăzi de părere a multumi (satisfacere) naționalitățile și a organiza Ungaria după naționalități, adecă toată țeara se va împărți în atâtea voivodine, căpitănatate sau prefecturi câte naționalități există în ea; fiecare voivodină, căpitănat sau prefectură va avea capul său național și administrațiune națională, amploiați naționali, aleși sau denumiți. Teritoriul acestor voivodine, căpitănatate sau prefecturi se va întinde până unde se estinde limba, adecă forma cum sunt diecezele bisericești; și iară dacă o comună ar fi amestecată, aceasta se va ține de acel teritoriu cătră care cum-pănește cu majoritatea limbei în acea comună — se vor face adecă așa numite enclave”.

„Schmerling a provocat pe Mocioni ca să facă un elaborat (proiect) în înțelesul acesta... între altele Schmerling zise că Sârbii și-ar fi dat elaboratul lor”.

Hodoșiu arată apoi cauzele pentru care guvernul din Viena a refuzat să încuviințeze Românilor „un congres general”. Schmerling vedea în acest „congres” un act care ar favoriza proiectul uniunii Transilvaniei cu Ungaria, uniune cerută cu atâta insistență și îndârjire de Maghiarii ardeleni care vedeau în ea unica lor salvare. „Schmerling zise — scrie Hodoșiu — că de oarece Ardealul nu a cerut și nici nu voiește uniunea cu Ungaria, atunci guvernul nu poate concede, fără a se compromite, un congres tuturor Românilor, pentru că în cazul acesta s'ar părea că guvernul austriac ar recunoaște uniunea Ardealului cu Ungaria”.

Vorbind apoi despre ultima audiență la Schmerling Hodoșiu scrie:

„Noi am fost la ministrul de Schmerling cu domnul Mocioni, care ne-au condus; apoi ministrul fiind cu voe bună despre aceea ne-au afidat (asigurat) cumcă Maiestatea Sa voiește toate națiunile din Ungaria a le îndreptăți asemenea... Congresul național cerut pentru toți Românii nu poate să-l

dee, dar, zicea, că nici n'avem lipsă de el, pentru că mai mult o să căpătăm, decât am cerut, de exemplu Căpitănat sau Ducat pentru toți Românii din Ungaria și Banat, apoi comiți supremi (prefecți) propuși de căpitan, limbă națională de jos până sus, ni se pare că și consiliu, etc. Ca să se petiționeze dară acestea, se poftesc vreo 25 până la 30 bărbați români; aceștia se vor chema prin Maiestate în luna curentă la Viena, din tot comitatul cam trei inși, etc. etc.”. (Originalul în colecțiunea noastră).

Cu toate bunele intenții ale ocărnuitorilor vienezi, din frumoasele planuri ale „enclavelor” și „căpitănatelor” nu s'a ales, din cauza opoziției îndârjite a Ungurilor, decât foarte puțin. La reorganizarea administrativă a Transilvaniei din acel an, s'a luat aproape pretutindeni, de bază tot vechile unități administrative, adică „comitatele”. Căpitănatate au fost înființate numai la Năsăud, Făgăraș, Miercurea și Cetatea de Baltă, unde fură numiți „căpitani” fruntașii români Alexandru Bohățel, Ioan Bran (Lemeny), Ilie Macellariu și Ioan Pușcariu. Comiți supremi sau prefecți români nu mai primiră în Transilvania propriu zisă, decât comitatele Hunedoara, Alba de Sus și Zarand. În cel dintâi fu numit baronul Francisc Nopcea, un nobil cu sentimente românești, însă cu educație ungurească, care n'a putut reuși să introducă limba românească în administrația județului său, deși din 180.000 de locuitori ai lui numai vreo 5000 erau Unguri. În celelalte două județe „comiții” Augustin Ladai și Ioan Pipoș luptară cu mai multă energie și cu mai mult succes pentru izbânda dreptului limbii românești.

Comitatele Turda și Cluj, deși atât de românești, nu primiră decât numai „vicecomiți” români. Principiul națiunii majoritare n'a fost aici respectat îndeajuns, nici la alegerea funcționarilor, nici la stabilirea limbii oficiale, cu toate că prefectul celui din urmă, baronul Ludovic Josika, fiul guvernatorului Transilvaniei Ioan Josika, se lăuda în vorbirea de deschidere a „congregațiunii” județene că „după datele istorice familia lui își trage originea din naționalitatea română” și că „a copilarit la sate între Români”, care „l-au iubit” și cu care „a stat neîncetat... în relațiuni patriarhale”.

Octombrie

*In rondelul din grădină,
Până ieri bătut de flori,
Plânge singura gheorghină
După moartele-i surori.*

*Că 'ntr'o noapte brumărie
Tufănelele din strat,
Și garoafe și fucsie,
Triste frunțile-au plecat.*

*Mâne moare trandafirul,
Tânăr bietul: un boboc,
Și pe urmă 'n cimitirul
Florilor fără noroc*

*Va porni să 'ntindă vântul
Dansul lui sălbatec, crud,
Dans macabru, pe pământul
Amorțit și gol și ud.*

Ecat. Pitiș

tul de organizator, pentru munca fără oboseală de zi și de noapte și pentru directiva pe care a imprimat-o Gazetei dela început, prin alegerea colaborărilor și a scrisului său personal.

Aducem mulțumirile noastre speciale D-lui Prof. Bozdog, care mână de vechiul și cel mai curat idealism ardelenesc, ne-a înțeles gândurile și a intrat dela început în munca istovitoare a Gazetei. Azi în lipsa D-lui Prof. Colan plecat la datorie, D-sa îl înlocuiește și are pe lângă toată munca și întreaga răspundere a Gazetei. Se cuvin mulțumirile și întreaga noastră recunoștință tuturor colaboratorilor, pe care D-voastră îi cunoașteți după nume și care sunt prea mulți ca să-i putem aminti. Ei prin scrisul lor au știut să dea Gazetei caracterul și sufletul de azi, aprobat de atâta lume din toate părțile țării.

Tipografia și cinematograful

Nicio acțiune culturală nu poate fi întreprinsă dacă nu e asigurat suportul material. De acest lucru și-a dat

seama despărțământul nostru dela început. Și dacă am putut porni acțiuni culturale frumoase, cauza este că s'a îngrijit comitetul tot timpul și de partea materială a despărțământului. Tipografia și cinematograful ne-au asigurat acest suport material și în acest an. Cu toate greutățile timpului prin care trecem, întreprinderile noastre au putut realiza venituri suficiente, pe care să putem sprijini acțiunea culturală a „Astrei” Brașov. Aducem mulțumirile noastre funcționarilor tipografiei și cinematografului, care au știut totdeauna să se identifice cu interesele „Astrei”.

Ajutoare

Despărțământul Brașov al Astrei a înțeles totdeauna să se încadreze nu numai în vieța culturală dar și în vieța națională și socială și și-a știut deschide, când nevoile au cerut, și pun-ga și sufletul.

Astfel a pus în anul acesta la dispoziția Crucii Roșii 4 camere cu etajere necesare pentru un cămin de elve refugiate. A dat alte trei camere în a-

ceeași clădire a cinematografului pentru birourile Crucii Roșii. A donat spitalului de răniți Z. I. 161, 52 de prosoape. Trimitem câte 2 ex. din Gazeta Transilvaniei în mod gratuit la fiecare spital de răniți din țară. Comitetul Astrei a ajutat în timpul verii 9 studente refugiate cu burse în valoare de 22.403 lei. A întreprins acțiunea pentru lucrarea de obiecte: ciorapi, mănuși, șaluri, cămăși etc., pentru armată, din care ultimul stoc a fost trimis luna aceasta pe zonă. S'au trimis în Basarabia des-robotă 10 biblioteci populare à 55 volume fiecare. S'au tipărit în tipografia Astrei 2000 cărțile de rugăciune în valoare de 10.000 lei/soldăților de pe front. Am subscris 160.000 lei la Imprumutul Reîntregirii.

Doamnelor și Domnilor, am putut înfăptui operele culturale, naționale și sociale amintite în acest raport numai prin mijloacele noastre, fără niciun fel de subvenție. Le-am putut face, fiindcă am avut deplină încredere din partea acelor, care au ajutat întreprinderile noastre, înțelegând că prin aceasta spri-

jinesc cultura națională românească. Le aducem mulțumirile și recunoștința noastră. Comitetul, acum ca și înainte cu 15 ani, când și-a luat sarcina conducerii despărțământului, este tot atât de încrezător în forțele națiunii și așteaptă să treacă furtuna ca apoi cu puteri noi, prin organul care-i stă azi la dispoziție să poată vorbi, fără înconjur, întregii români din Ardealul nedespărțit.

Propuneri

De încheiere onorata adunare generală este rugată să ia la cunoștință următoarele:

- Raportul de casă pe anul 1940—1941;
- Să aprobe bugetul pe anul 1941—1942;
- Să dea descărcare comitetului pentru gestiunea anului 1940—1941;
- Să hotărască data adunării generale, în care să se facă alegerea noului comitet, considerând că timpul de acum nu este potrivit pentru alegeri.

In Basarabia desrobită

Evlavia basarabenilor

de Pr. A. Radu

În nicio parte a țării, n'am văzut biserici așa de mari, de frumoase și bogate, adevărate catedrale ca în Basarabia. Astfel sunt bisericile din Ciuciuleni, Pereni cu 3 altare, Vărzărești, Sozova, Cojușna, Strășeni, jud. Lăpușna, Scorțeni, Chistelnița, Clitșeni din jud. Orhei. Evident că acestea sunt cele mai frumoase biserici, întâlnite de mine, dar la fel mi-au spus și ceilalți preoți care au fost în alte părți ale Basarabiei. De asemenea cele mai multe și mai interesante troițe le-am văzut tot în Basarabia. Cât privește corurile socotesc că numai bănașii pot să rivalizeze cu basarabenii. Adânc impresionat am fost și de mănăstirile văzute: Mănăstirea Vărzărești de maici și Mănăstirea Hâncu de călugări.

Și apoi pe cât este de adevărată spusa lui Eminescu, că „credința zugrăvește icoanele n biserici“, tot pe atât de adevărat este că numai o puternică evlavie a putut înălța acele minuni de artă, care sunt bisericile basarabne, a putut ridica acele minunate troițe la răscruce de drumuri, a zidit și înzestrat atâtea mănăstiri basarabene. Dar evlavie basarabenilor s'a verificat nu numai prin mărturiile trecutului ci mai ales prin impresiunile lor statornicie în credință, dovedită în anul de crunte încercări bolșevice. Într'adevăr Basarabenii au trecut biruitori prin marea prigoană religioasă și au suportat impozite exorbitante pentru biserica lor, iar unii și-au jertfit chiar viața pe altarul credinței. Impozitul cu care era impusă o biserică, de statul sovietic varia între 6000 și 20.000 ruble. Și trebuie să menționez că rubla era egală cu 40 lei și vom înțelege că au fost destul de mari sacrificiile materiale, pe care au trebuit să le facă frații basarabeni pentru a și menține biserica. Tocmai în aceste sacrificii s'a evidențiat frumusețea morală a atitudinii de solidaritate creștină, pe care au dovedit-o atât clerul rămas cât și poporul credincios.

Preotul și-a vândut ultimul lucru pentru a achita impozitul, iar când banii n'au ajuns, credincioșii, din proprie inițiativă, și în mod spontan strângeau suma trebuitoare. Au fost gesturi și momente de atâta spirit de sacrificiu încât ele nu-și găsesc asemănare decât în vremile de creștinism clasic, catacombic. Fapt cert este că nicio biserică basarabeană n'a fost închisă, cu toată propaganda sovietică ce s'a făcut în privința aceasta, pentru motivul că nu s'a aflat cine să achite impozitul pentru ea. Acest singur fapt constituie un titlu de mândrie pentru basarabeni că au fost biruitori prin credință.

Noi, preoții ardeleni, am apreciat și cinsit după cuviință, acest eroism creștin al fraților basarabeni. Și aici e locul, ca să subliniez rolul important pe care l-au avut călugării basarabeni în apărarea bisericii și menținerea credinței sub stăpânirea atee. Se știe, că preoții de mir în cea mai mare parte s'au refugiat odată cu cedarea Basarabiei sau s'au repatriat curând după aceea. Astfel credincioșii au rămas singuri și desorientați în fața furiei sovietice. În astfel de împrejurări au apărut călugării ca niște adevărați salvatori și au luat în primire bisericiile părăsite. Prezența acestor călugări a fost singura mângăiere și incurajare pentru obidiții de basarabeni, rămași la discreția bolșevicilor. Un an întreg acești smeriți călugări au suplinii cu vrednicie și cu mult spirit de sacrificiu pe preoții basarabeni refugiați. Nu pot să nu fac aici mențiune de doi ieromonahi, care au avut în mijlocul prigoanelor o atitudine de autentici „miles Christi“, care într'adevăr „lupta cea bună s'au luptat“ cum spune sf. Scriptură. Numesc pe ieromonahul dela Nisporeni, Heraclie, care fiind „tare în Scripturi“, dar și cu o frumoasă cultură generală și însuflețit de adevărat spirit de martir, a combătut cu atâta succes pe sovietici, încât aceștia au început să-l evite în discuțiuni, dar totodată să-l și respecte pentru țaria și intransigența cu care își apăra el credința creștină. De sigur că

dacă sovieticii n'au făcut nimic părint. Heraclie, se explică prin faptul că se temeau de poporul care-l iubea mult. Acest vrednic slujitor a reușit să-și repare biserica, sub soviete.

Și acest singur fapt este o dovadă puternică de credință și curaj, dar și de creștinism activ. Despre acest ieromonah lumea îmi spunea ceea ce ne spune Sf. Scriptură despre primul martir creștin arhidiaconul Ștefan; „Și nu puteau să stea împotriva înțelepciunii și duhului cu care grăia“ (F. Ap. VI-10). O atitudine nu mai puțin curajoasă și demnă a dovedit și ieromonahul Gheorghe dela biserica din Bolțun. Cu toate mizeriile ce le-a suferit, sătenii mi-au spus că aproape în fiecare Duminică, ieșind dela slujbă un „Evreu“ sau un alt „tovarăș“ zelos căuta să-i smulgă câteva fire din barbă..., totuși n'a capitulat și n'a tradat cauza creștină. Cele mai multe șicane ise făceau părintelui atunci când se afla la Sf. Liturghie. Atunci se prezentau „emisarii“ ca să-l invite la diverse „interogatorii“ ce se luau la sediul sel-sovietului. Păr. Gheorghe însă credincios pravilei sfinte le dădea răspunsuri categorice că nu poate intrerupe sf. slujbă. „Nu merg până nu sfârșesc sf. liturghie chiar dacă ar veni și Stalin cu mitraliera după mine“. Cât a mai pățimit păr. Gheorghe pentru aceasta și-o pot spune numai credincioșii din Bolțun.

Și câți n'au fost astfel de slujitori în cuprinsul Basarabiei, care au purtat pe trupul lor „semnele Domnului Isus“. Cinste lor! Dacă am pomenit de acești smeriți slujitori, am făcut-o și pentru considerația, că „după războiul mulți eroi s'arată“ și mai ales de aceia, cărora le place să facă și mai mult eroism, dar pe pielea altora.

Este adevărat că în Basarabia am avut și câțiva apostatați, au fost câteva cazuri dureroase. Desigur că și acestea s'au produs ca „să se împlinească Scriptura“ și ca, vorba lui Caragiale, s'avem și noi „faliții noștri“.

— Va urma —

Colțul cititorilor

Facem loc acestor versuri nepretențioase, despre care însuși autorul lor Nicu Tomescu din *Boghița* jud. Roman, spune că *trebuiesc îndreptate*, pentru că ele reoglindesc fazele războiului nostru, așa cum își imprimă mersul în inimile simple, dar curate ale țăranilor.

Fug Rușii

*Frunză verde de alun,
Numai bubuit de tun
Pe la Nistru, pe la Bug,
Rușii în spre Volga fug.
Rușii se predau puhoi
Chip de om, minte de boi.
Molotov și cu Stalin
Beau din cupa cu venin.
Veninul în noi vărsat
De Rusul cel blestemat.
De la Nistru pâr' la Bug
Să vedeți Rușii cum fug,
Rușii fug nu-i primde locu
Din urmă-i ojunge focu.
Foc de tun și de granate
De la Români din spate.
Odesa le-o fost culcuș
La sălbaticii de Ruși.
Odesa zdrobită arsă
Români veninu-și varsă,
De la inimă venin
Făcut de Rusul hain
La Sân Petru, patruzeci.
Române Volga s'o treci
Cu Germanul cot la cot
In Siberia, socot
Să fiți la Dumitru sfântu
Să cutremurați pământu.
Ștefan cel Mare și Sfânt
Îi cu voi, nu-i în mormânt,
Iar voi toți cei dragi de-acasă
Nu fiți cu inima arsă
La Turda gol-ți mormântu
Mihai Viteazu și sfântu
Îi cu voi înto'deauna,
Cu voi soarele și luna
Cu voi este Dumnezeu
Cu Rușii duhul cel rău.*

Nicu Tomescu

„Cuvinte despre educație“

Instrucție și educație

de Maria Popescu-Bogdan

Trecând peste sistemul de educație al copiilor, în familie și școala primară, de care ne vom ocupa deosebit, vom vorbi despre educație numai în linii generale. Se știe, că tineretul de azi privește cu o vădită antipatie anii petrecuți în școală până la bacalaureat și așteaptă cu nerăbdare ziua, în care să scape de ea, — fără să-și dea seama că numai de aci înainte vor trece prin adevărata școală, adică prin școala vieții!

Dar pe cel ce-a trecut X ani prin viață, nimic nu-l împiedecă să socotească epoca tineretii și învățaturii de carte ca o plăcere, care l-a stimulat și al cărei succes nu poate fi decât bun și folositor.

De sigur că cunoștințele, ce ni se dau prin instrucțiuni, nu ne pot servi nici ca pernă, pe care să ne odihnim capul, nici ca mănăstire, în care să ne plimbăm, nici ca turn, din care să primim de sus, nici ca cetățuie după ale cărei ziduri să ne ascundem și mai puțin ca prăvălie de-a face negoț ca să câștigăm bani: — ci ca o înarmare, un preparativ, un tezaur de mare folos, pentru înobilirea existenței.

Iată ce zice Epictet: „Tu poți aduce statului un mare folos, dar nu înălțând acoperișurile caselor lui, ci înălțând sufletele cetățenilor. În orice caz, să fim mai bucușoși a forma sufletele mari sub acoperișe scunde, decât sclavi comuni în palate“. Aceasta se poate realiza însă nu prin simpla instrucție ci prin educație.

Locke spunea că școala pregătește pe om, numai pentru universități, nu pentru viață.

Alți pedagogi, în privința pregătirii tineretului, cer să știe citi în formă clară și plăcută, să scrie corect și sigur, cel puțin în două limbi — afară de limba maternă, — să fie bine inițiat în cele patru forme elementare ale matematicii. Să li se îndrepte spiritul de observație asupra plantelor, animalelor, mineralelor și a tot ce natura le prezintă din bogățiile ei interminabile.

Să fie inițiat temeinic în cunoștințele geografice, deșteptându-le interesul pentru cele astronomice spre a-și putea da seama, în linii generale asupra lumii în care trăesc.

O greșeală a educației la noi constă în faptul că s'a dat prea mare importanță științelor, în cazul acesta confundându-se ușor rolul instrucției cu al educației, obosind astfel creierul copilului în loc să-i cultivăm inima și spiritul.

Cruciada spirituală

de Nic. Bârsan

Când Mântuitorul Hristos a părăsit lumea a lăsat Apostolilor săi o armă de neînvinș, adică Duhul Său, ca să apere totdeauna neamul creștinesc de meșteșugul răului, al minciunei.

În fața acestui Duh dumnezeesc s'a închinat, de curând, sufletul evlavios al fraților desrobiți, cu prilejul descălecării bisericii Ardealului. Este exemplul eroismului creștin al luptătorilor lui Hristos.

Epoca religioasă a istoriei neamului se transformă în noi principii de viață, de oarece ne aflăm pe linia de înaintare, spre un viitor de aur al neamului românesc. Crucea lui Hristos este temelie credinței noastre și a naționalismului românesc, pe care biserica îl binecuvintează.

Expediția misionară a Ardealului dovedește legătura duhovnicească a dragostei creștine, față de pământul ce ne aparține.

Pământul sfințit cu sângele și eroismul românesc, a primit binecuvântarea Cerului, zămislind astfel o viață nouă, prin descălecătorii bisericii ardeleni. A coborât între ei ca, în

S'ar cere deci, ca hrana intelectuală să li se ofere în forme foarte variate, dându-le posibilitatea de a-și desvolta aptitudinile, în loc de a le încărca mintea cu fel de fel de lucruri seci.

Nu importă cât a învățat, sau cât știe un copil, important este dacă noi am reușit a-i deștepta dorința de a învăța.

Copiii au un deosebit impuls natural al curiozității. Ei ne pun continuu întrebări, la care, noi suntem datori a le răspunde, dându-le astfel curaj și teren de a se educa ei singuri. Iată deci ce îndatoriri au dascălii.

Să obișnuim pe copii a observa și a gândi. Numai acesta ar fi drumul, pe care ar ajunge la izvorul unei părerii sănătoase asupra viitoarei lui forme de viață.

Vom îngriji și ne vom da silința a cultiva în copii bunul simț prin contact cu oameni bine educați, prin lecturi, societate și'n deosebi prin exemplele celor mai bătrâni, care au parcurs un drum lung în viață, cunoscând că omul este om, în orice timp și'n orice împrejurări.

Să ne ferim de maniera de suprațmație birocratică lipsită de orice delicatete, mai cu seamă când ne găsim în fața unor oameni necăjiți și nenorociți de care avem atâția în ziua de azi și care suferă mult, din cauza indiferenței ignoranților.

Deci să fim cât se poate de delicăți, buni și înțelegători în purtarea noastră cu oamenii, să ne dăm silința a forma adevărați oameni, nu păpuși sau caraghioși, cu maniere vulgare, care desguștă și jignesc.

Și, dacă marea greșeală de până ieri alaltăieri a fost faptul că s'a dat precădere acumulării de cunoștințe în locul educației, care are de scop să desvolte virtuțile și să plivească buruienile inerente firii omenești, formând astfel caracterul religios — moral, care după mari pedagogi germani este supremul scop al educației, de acum să-l învățăm pe *copil de mic*, să fie curat la trup și suflet, ordonat, disciplinat, supus și ascultător, iar *ca adult*: să aibă sentimentul de onoare și demnitate, în toate actele lui; să-și respecte cuvântul dat, să nu practice minciuna și înșelătoria, ci cum zice țăranul român: *să fie om de omene!*

Toate acestea fac parte din educația socială, de care în ziua de azi se simte mare nevoie și la care ar trebui să contribuie: familia, școala, biserica, armata și societatea.

vremea Apostolilor, să vindece rănilor cu merinde duhovnicească. Plaga blestemată a secolului nostru, a îmbrăcat sufletele în rătăcire, mângîind singurul lucru ce-l mai putea avea poporul nostru, sub stăpânirea lor. Sistemul lor de viață i-a îndrumat numai spre pământ, spre viața mlăștinoasă a materiei.

Iată însă că biserica s'a făcut mijlocitoare în dăruirea veșniciei năzuinți către desăvârșire. Este dobândirea fericirii prin jertfă. Înălții Ierarhi, în lupta pentru lumină, i-au mângăiat și îmbărbătat, îndemnându-i la munca, care e izvor al moralității. I-au chemat spre Altar, spre păstrarea credinței strămoșești și spre cultivarea idealului național.

I. P. 8. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului a semănat și de astă dată viața nouă în Hristos, pecetluind pentru totdeauna unitatea de credință a neamului.

Nebunia bolșevică voia să închidă Cerul și să ștergă numele lui Hristos, dar zidul nebiruit al credinței fraților noștri a fost dig în lupta națională.

De acum vor preamări și cânta pe Dumnezeu în libertatea redobândită pentru totdeauna. Cinste neamului și slavă bisericii.

ECONOMICE**Pentru micile mori țărănești**

(In atențiunea biroului Presei de pe lângă Preșidenția Consiliului de Miniștri).

Ordinul Ministerului de Finanțe Nr. 421.842 din 5 Sept., pe care l-am publicat și noi în Nr. 74 al Gazetei noastre, vorbește de scutirea micilor mori țărănești de impozitul cifrei de afaceri.

Până aci e foarte frumos și e de acord toată lumea.

Ca să beneficieze însă cineva de această dispozițiune a legii se cere: *Ca până la data de 10 Nov. a. c. să prezinte o dovadă dela sindicatul micilor morari și ca un funcționar fiscal să constate dacă într'adevăr respectiva moară macină numai pentru țărani.*

Constatarea organului fiscal nu ar întâmpina greutate.

Ce vor face însă sutele de morari mici, care acuma iau cunoștință, din ziare, că există o asociație a lor și că în lipsa dovezii eliberate de aceea, ei nu vor beneficia de scutire, ci va trebui să poarte registrele speciale pentru impunere?

Rugăm — pe această cale — onoratul Minister al Economiei Naționale să intervină în favorul micilor morari, care nu sunt membri ai acestei asociații și să se extindă favorul legii și asupra acestora, fără a le cere această formalitate.

Morile, adevărat țărănești, din satele mici și năcăjite de munte nu pot îndeplini aceste prevederi ale legii și ar fi pe nedrept impuse și executate sau puse în imposibilitate de a deservii clementa lor sătească.

Econul cuceririi Odesei

Telegrame :

**Conducătorului Statului Român
Mareșal Antonescu
București**

Cucerirea Odesei încoronează ca o mândră faptă istorică lupta de eliberare a poporului românesc sub viteaza și înfăptuitoarea D-Voastră conducere.

Primiți pentru acest mare succes cordialele mele felicitări.

Această faptă de arme românească contribuie în același fel la victoria finală a armatelor noastre unite prin sânge și foc.

Vă salut Mareșale Antonescu, cu sentimente de unire camaraderească.

Adolf Hitler

Știrea ocupării Odesei de către valoroasele trupe comandate de D-Voastră a stârnit o vie bucurie poporului italian. Vă trimit felicitările mele cele mai prietenești împreună cu ale forțelor noastre armate.

Musolini

**Din răspunsul D-lui Mareșal
Antonescu la felicitările
Guvernului**

„Nu am ajuns încă la sfârșitul eforturilor, pe care trebuie să le facem, pentru ca să reîntregim opera... Și nu voi fi mulțumit, și nu voi merita felicitările și recunoștința DV. și a națiunii, decât în ziua când țara aceasta va fi repusă în toate drepturile pe care nu le-am uitat, pe care nu le poate uita nimeni. Nici o furtună nu mă va abate de pe această cale...“

INFORMAȚIUNI**Sfințirea Capelei liceului
„A. Șaguna“**

Intr'una din sălile internatului „A. Șaguna“ s'a amenajat o capelă unde elevii vor putea asculta zilnic rugăciuni și vor putea deprinde acte de evlavie creștinească. Capela costă aproape 100.000 Lei.

Sfințirea s'a săvârșit de către I. P. S. S. mitropolitul Bălan, care, cu această ocazie a rostit cuvinte pline de căldură și dragoste către tineretul școlar.

În după masa aceleași zile I. P. S. S. Mitropolitul a luat parte la punerea pietrei fundamentale a unei noi biserici pe Valea Timișului.

Luni a vizitat școala, asistând la cursurile elevilor.

● nuntă la spitalul Z. I. 161

În localul școlii primare evanghelice s'a serbat cununia religioasă a ostașului rănit *Trifu Căldăraș* cu d-șoara *Cornelia Șugar*. Nași au fost: *Dr. Martin Papp*, șeful spitalului și d-na *Atena Comandor Săvulescu*.

Crucea Roșie le-a făcut un dar de 5000 lei prin d-na *Cuteanu* și d-l docent *Dr. Liviu Câmpeanu*.

Primele noastre pagini

Suntem nevoiți să precizăm pentru cei ce ne-au întrebat și pentru toți cetitorii noștri:

Primele noastre pagini sunt destinate articolelor de atitudine și documentare.

Dacă uneori suntem nevoiți să publicăm reclame, poezii populare, liste de abonați etc., se datorește greutăților tehnice, care nu ne permit să înlocuim spațiile ori coloanele descompletate în ultimul moment.

Din aceleași motive cerem să nu fim judecați, dacă uneori articolele rămân fără înțeles.

**Scutirea morilor țărănești
de cifra de afaceri**

Răspundem aci iubitelui nostru cititor B. din Lupșa (jud. Cluj-Turda) cum și altor interesați, ca completare la cele scrise în numărul 74 al gazetei noastre:

Un funcționar fiscal trebuie să constate că la acea moară se macină numai pentru țărani.

O dovadă dela Asociația micilor morari cu sediul *București*, str. Bursei No. 1 Et. II. (Director Alex. Popescu).

Acestea se depun la Adm. Financiară de constatare a județului respectiv.

În corpul gazetei veți găsi și o întâmpinare a noastră către Minister.

Filmul „Proscrisul“

În zilele de 30-31 Oct. și dela 1-5 Nov. va rula în sala „Astra“ filmul *„Proscrisii“* (Finlanda sub teroare) sub auspiciile Consiliului de Patronaj al operelor Sociale.

Venitul reprezentațiilor de gală și 55% al celor obișnuite este destinat operelor sociale întreprinse de Consiliul de Patronaj.

**Teatrul „Luptă și Lumină“
revine la Brașov**

După o absență de 5 luni de zile teatrul „Luptă și Lumină“ va sosi în orașul nostru în ziua de 15 Noemvrie 1941, unde va da un număr de 3 reprezentații în zilele de 15 și 16 Noemvrie a. c., cu comedia „Trăznita“. Reprezentațiile vor avea loc în sala „Reduta“ la orele 19.30 precis. În ziua de Duminecă 16 Noemvrie, la orele 16 p. m. se va reprezenta pentru copii piesa „Ocheșel și Bălăior“.

Pentru muncitori biletele s'au pus în vânzare la Inspectoratul Muncii str. Nicolae Iorga Nr. 24 în orele de birou.

Pentru public biletele se găsesc la tutungeria „CORSO“ din Piața Libertății Nr. 1. Publicul este rugat a reține

bilete din vreme, deoarece sunt numai 2 reprezentații.

După ridicarea cortinei nu se mai poate intra în sală.

Rectificarea pensiilor

Se aduce la cunoștință D-lor pensionari din orașul Brașov, că în conformitate cu D. L. Nr. 2805 941 pentru majorarea pensiilor lunare cu începere dela 1 Octomvrie 1941 și pentru rectificarea carnetelor de pensie pe luna Octomvrie 1941 toți D-nii pensionari sunt rugați a depune imediat carnetele de pensie pentru rectificare la Administrația de Incasări și plăți Brașov, Biroul Pensiilor intrucât până la data de 31 Octombrie 1941 toate carnetele urmează să fie rectificate și plătite pensiile pe luna Octomvrie 1941.

Regia Publică Comercială a Intreprinderilor Municipiului Brașov

No. 3013/1941.

Serv. Autobuse.

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 10 Noemvrie 1941, ora 12,50 va avea loc la Direcțiunea Regiei Publice comerciale a Intreprinderilor Municipiului Brașov, Sosea Sft. Petru No. 11. o licitație urmată de tratare prin bună învoială pentru aprovizionarea acestei Regii cu 600.000 litri benzină auto.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiile Decretului Lege No. 200 publicat în Monitorul Oficial No. 21 din 26 Ianuarie 1940 — cu modificările din Monitorul Oficial 218 din Septemvrie 1941, iar informațiuni se pot obține în fiecare zi între orele 8—12 la Direcțiunea RIMB.

Brașov, 17 Octomvrie 1941.

Director,

[Ing. Măzgăreanu.

Primăria comunei Tohanul-Nou
Județul Brașov.

No. 1789.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință celor interesați că Primăria Comunei Tohanul-Nou, din județul Brașov, vinde prin licitație publică orală și numai printre locuitorii comunei, — materialul lemnos esență rășinoasă din parchetul 1941/942 în pădurea „Gușanul“ cantitatea de circa 7—800 metri cubi.

Licitația se va ține în localul primăriei Tohanul-Nou la data de 4 Noemvrie 1941 orele 10 a. m. aplicându-se dispozițiunile art. 88—110 din L.C.P.

Doritorii de a lua parte la licitație vor depune o cautiune de 5% din valoarea lotului ce dorește a cumpăra. După adjudecare această cautiune se va întregi la 10% din suma oferită.

Condițiunile de exploatare împreună cu caietul des arcini se pot vedea în fiecare zi de lucru la primăria comunei Tohanul-Nou și la ocolul silvic în Zărnești.

În cazul că la 4 Noemvrie 1941 licitația nu va avea rezultat, atunci se va ține o a doua licitație în ziua de 17 Noemvrie 1941 la orele 9. a. m. când se vor primi și locuitori străini de comună.

Tohanul-Nou la 15 Oct. 1941.

Primar, *Aurel Șerban*.

Notar, *Aurel Dancu*.

**Tipografia „ASTRA“
BRAȘOV**

caută

Doi ucenici români

Informațiuni la Biroul
Tipografiei, Brașov Str.
Lungă Nr. 1. (Curtea Cinenematografului „Astra“.

Familia Prof. Dragoș Navrea, cu aceeași durere în suflet anunță paras-tasul de 40 zile pentru odihna sufletului prea bune și neuitatei mame

Elvira Navrea n. Pop

care va avea loc Sâmbătă 25 Octomvrie 1941 orele 11 dim. în biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu.

Completare :

Cronicarul articolului „O pagină uitată de martiraj“ publicată în nr. 78 al ziarului nostru, ne trimite spre completare următoarele: Au fost condamnați pentru spionaj: Ioan Nan preot Sânpetru, la 3 ani și 8 luni temniță înăspriță și pierderea oficiului și Ioan Mudroi inv. și capelan din Vama Buzăului la 2 ani și 8 luni temniță grea și pierderea oficiilor de inv. și preot. — În loc de Ioan Socaciu se va citi Ioan Sociu.

Abonații noștri

Continuăm să publicăm lista celor ce și-au plătit abonamentul. În acest număr :

Comuna Tellu, jud. Brașov

1. Gheorghe Purdu
2. I. Negreanu
3. Domițian Iaru
4. Dumitru Blendea
5. I. Stode Comșa
6. Victoria Hermeneanu
7. Gh. Ganea
8. I. Gh. Prundar
9. Victor Mihailă
10. Gh. Dombos
11. I. I. Lazăr
12. Iuliu Goicea
13. I. Gh. Vereguț
14. Gh. T. Mocanu
15. I. Lazăr
16. I. Gh. Rățulea
17. S. Radu
18. I. F. Ganea
19. Gh. N. Boriceanu
20. N. Comșa
21. N. P. Rățulea
22. I. I. Comșa
23. I. S. Crăcuț
24. V. Crăcuț
25. M. Ciobanu
26. A. Savu
27. I. N. Hilochie
28. Gh. Răuț
29. N. I. Lazăr
30. P. Răchițeanu
31. Gh. Roșca
32. I. M. Boriceanu
33. Gh. I. Mocanu
34. I. Comșa, cantor
35. Damian Macovei
36. Gh. F. Ganea
37. Nicolae Lazăr
38. Ioan Mocanu
39. Eugenia Oancea
40. Potor Iosif
41. Ioan Pop
42. Ioan Costea
43. Ioan F. Stroe
44. Alexe Costea
45. Gheorghe Moarcăș
46. Ioan I. Prundar
47. Ioan N. Comșa
48. Ioan I. Mocanu
49. Ioan N. Vereguț
50. Alexe Hermenean
51. Virgil Pop, medic
52. Dumitru Crăcuț
53. Gheorghe Dima
54. Victor Boriceanu
55. Alexe Răducanu
56. Gheorghe Coman
57. Dumitru Rădulescu
58. Gh. I. Bica

CRONICA RAZBOIULUI

de **Mardare Mateescu**

Acolo unde se simte românește, va fi numai stăpânire românească

După victoria armatelor române dela Odesa, gândul tuturor Românilor se îndreaptă spre biruințele românești, care să repună neamul în drepturile ce le are asupra ținuturilor peste care zadarnic se încearcă să se instaureze stăpânirea străină. Nu ne vom desprinde din înclăștarea de astăzi decât atunci când misiunea istorică va fi îndeplinită prin alungarea năvălitorilor de pe pământurile pe care bat inimile necăjite ale fraților într-o supremă nădejde de izbăvire.

Niciodată ca în zilele pe care le trăim solidaritatea românească n'a cunoscut o mai desăvârșită încredere în dreptatea cauzei neamului, solidaritate, care va însemna în curând izvorul tuturor realizărilor pentru care s'a risipit atâta avânt și s'au cerut atâtea jertfe...

Pentru noi Români, sacrificiile de sânge de acum înseamnă continuarea unor tradiții ce ne vin din trecutul îndepărtat, din veacurile în care actele de vitejie ale strămoșilor au fost fapte pilduitoare ale eroismului și dragostei de glia în care sunt îngropați înaintașii. Acum ca și atunci, nu ne-am lăsat coplesii de vremelnicele amărăciuni, ci am crezut cu îndărătnicie în biruința cea de pe urmă, care să asigure neamului întreg liniștea, libertatea și propășirea,

Iată pentru ce, cei ce simt cu adevărat românește, își dau seama de lupta grea pe care am început-o, de importanța eforturilor ostășești care au pecetluit definitiv victoria din Răsărit, și printr-o unire sufletească desăvârșită fac dovada elocventă a recunoștinței și a patriotismului conștient și luminat. Este în acest fapt și dovada că fiii neamului nostru au știut să pună în clipele grele ale istoriei interesele colectivității mai presus de orice alte considerațiuni individuale, conștienți fiind că numai acele popoare au putut răzbate prin furtunile veacurilor care au întâmpinat pericolul și au luptat împotriva lui într-o desăvârșită coeziune sufletească. Odată verificată această atitudine a solidarității naționale de astăzi se desprinde din noianul atâtor necazuri speranța în ziua de mâine. Până atunci însă nimeni nu are dreptul să se gândească la seninătatea și bucuria acelei zile dacă nu-și încununează eforturile sale fizice și spirituale cu fapte care să contribuie la zidirea temeliei dreptății românești.

Suntem chemați să luptăm pe toate fronturile, pentru că numai astfel vom bine merita recunoștința celor ce vin după noi. Avem de îndeplinit o operă uriașă, dar realizarea ei este pe cât de necesară pe atât de salvatoare. Considerăm toamna anului 1940, ca pe cea mai grea epocă din frământata istorie a neamului, suntem însă pe deplin conștienți de calea largă ce ne este deschisă în viitor și pe acea cale vom pași cu hotărâre spre culmile idealului ce ne încălzește inimile. Toate aceste speranțe sunt luminate și întărite de semnificația victoriei smulsă de ostașii noștri la Odesa. Ne înfiorăm de măreția acestui act de arme și ne scaldăm sufletele într-o plăcută visare pe care o vrem realizată. Și o vom avea, mai de vreme sau mai târziu, căci acolo unde există sămânța românească, unde se simte și se vorbește românește nu poate fi decât numai stăpânire românească.

Odesa a fost apărată mai puternic decât Moscova și Leningrad

Au trecut câteva zile dela mărețta victorie a trupelor române la Odesa și în tot acest timp întreaga presă europeană a preamărit fapta de arme, care va cuprinde o pagină însemnată în istoria prăbușirii bolșevice. Ziarele franceze publică lungi comentarii asupra luptelor dela Odesa, și subliniază faptul că dominația Mării Negre de către flota sovietică explică, în parte, greutatea operațiunilor care s'au desfășurat în acest sector, adăugând că **apărarea orașului a fost superioară, nu numai acelei de care se lovesc în prezent forțele germane în fața Moscovei, dar și celei dela Leningrad.**

Lungi articole explică în amănunt, puternicul sistem fortificat dela Odesa și evidențiază operațiunile extrem de grele ale Armatei a IV române, care a luat orașul literalmente cu asalt, fiecare cazemată trebuind să fie cucerită printr-o luptă teribilă, adesea corp la corp și metru cu metru, până pe străzile orașului. Ziarul „La Croix” interpretând comunicatele din București și Berlin asupra cuceririi Odelei, subliniază că trupele române ale **Mareșalului Antonescu** au strivit rezistența Rușilor după o luptă crâncenă și violente bătălii de stradă. Ziarele au publicat ample informații din București, constatând entuziasmul imens pe care l-a deslănțuit în România luarea Odelei și subliniază faptul că presa română este consacrată în întregime acestei mari victorii, socotind evenimentul ca unul din cele mai importante din istoria română. Se citează pasagi din articolele publicate în presa română care spun că Bucureștii și alte orașe au fost pavoazate, iar mulțimea manifesta pe străzi aclamând pe Rege, pe mareșalul Antonescu și Armata. Tot după știrile din cotidienele bucureștene, ziarele franceze subliniază că prin ocuparea Odelei, securitatea frontierilor românești, la Est, este în întregime asigurată și că pericolul fiind astăzi înlăturat România va putea să recupereze și să administreze populațiile de rasă și limbă română care locuiesc dincolo de Nistru. Se adaugă de asemenea că statului mareșalului Antonescu îi va reveni un rol nou, acela de a aduna pe ro-

mâni din Rusia și că în orice caz România va juca un rol important în noua organizare a imenselor teritorii a fostei U. R. S. S. Ziarul „Progres de L'Aller”, subliniază însemnătatea luării Odelei și constată că **sacrificiile la care a consimțit România au fost mari, dar că de azi înainte securitatea frontierei este asigurată**

La comentariile presei franceze se adaugă cele ale presei italiene, germane, bulgare și altor state.

Presa italiană, a făcut cunoscut opiniei publice, prin articole cu titluri pe toată pagina, importanța victoriei românești și însemnătatea cuceririi portului Odesa în întregul cadru al frontului oriental.

Cronicarii de războiu se străduiesc să redea o imagine cât mai reală a luptelor dela Odesa. Incendii, explozii de mine, coloane de prizonieri, tancuri, camioane, tunuri răsturnate pe marginea șoselei, nori de fum, acesta este aspectul Odelei, unde bolșevicii au depus o rezistență formidabilă, au luptat cu dărzenie, însă față de elanul trupelor române nu au putut face altceva decât să se predea. Incrustăm toate aceste elogii ale presei străine din care izvoarele nu numai admirația și respectul convenit unei atari biruințe, ci și prietenia frățească dintre poporul nostru și cel italian, la care se adaugă puternicele sentimente de prietenie ale celorlalte popoare aliate. Noi cei care ne-am consacrat întreaga noastră putere de muncă și toată priceperea încrustării faptelor de arme ale oștirii noastre și celor aliate, nu dorim altceva decât să fim oglinda fidelă a vremurilor pe care le străbatem, vremuri care vor croi o viață mai bună popoarelor europene. Bătrâna „Gazeta Transilvaniei”, conștientă de rolul pe care i-l-au croit înaintașii, rămâne, pe cât îl este cu putință, apărătoarea adevărilor care vor sta la temelia istoriei de reîntregire a neamului. Relatăriile noastre sunt recunoașterile sincere ale armatelor aliate, iar de aceste recunoașteri va trebui să țină seamă toți acei care se opun marșului victorios pe care îl facem spre ținta finală.

Intre Führer și Duce sunt aceleași raporturi cordiale

Declarațiile din urmă ale d-lui Long, subsecretarul de stat american au fost făcute cu intenția de a crea în rândurile opiniei publice mondiale o situație de neîncredere în zilele ce vor urma. Acesta afirmase că Führerul ar fi cerut Ducelui să-i pună la dispoziție un milion de oameni, dintre care 660.000 pentru înlocuirea forțelor germane în Franța și Serbia și pentru frontul oriental. Este clar, a adăugat subsecretarul de stat american, că Führerul intenționează să acopere astfel o parte din golurile înspăimântătoare făcute în rândurile armatei sale de forțele bolșevice și în același timp să slăbească potențialul militar al Italiei, astfel încât aceasta să nu mai poată fi în măsură să respingă exigențele ulterioare ale Berlinului.

În cursul conferinței de presă care a avut loc Luni, purtătorul de cuvânt al guvernului german a declarat în această privință: „Ne ațlăm în prezența unei manevre infame care nu are prece-

dente în genul ei. Scopul acestei manevre este evident. Se vrea să se stârnească bănueli asupra atitudinii Reichului față de Italia, făcându-se să se creadă că Germania, pentru a realiza țelurile ei, nu ar ezita să trădeze și să înfigă pumnalul în spatele amicei și aliatei sale. În tot cursul istoriei noastre nu se găsește nici măcar un singur episod care să poată, chiar de departe, justifica bănuiala că Germanii sunt capabili de o astfel de infamie”. Purtătorul de cuvânt german după ce a arătat felul în care anglo-saxonii știu să prețuiască amicitia, a precizat că alegerile după care Germania ar avea nevoie de un milion de italieni sunt simple invenții.

Presa germană declară că noua campanie de minciuni, deslănțuită de Englezi, nu reprezintă altceva decât o încercare disperată de a micșora, pe cât posibil, efectul produs de enormele succese dobândite de forțele germane pe frontul oriental, unde au nimicit rămășițele forțelor sovietice.

Situația pe teatrul de operațiuni

Trupele germane continuă ofensiva pe un front ce se întinde dela izvoarele fluviului Volga până în apropiere de vărsatul Donului în Marea de Azov. În regiunea de Nord-Vest, Vest și Sud de Moscova, unde s'au concentrat aproape toate forțele sovietice ce au mai rămas din fostul grup de armate a mareșalului Timocenko, amestecate în ultimele zile cu formațiuni aduse dela Gorki, Cazan, Chivovsk, Cuibisev și alte localități, presiunea armatelor germane se accentuează. Contra-atacurile trupelor bolșevice spre Nord-Vest de Moscova și în Direcția Orel, au fost respinse.

În bazinul Donețului, trupele germane au cucerit localitatea *Stalino*, iar în acest sector de luptă generalul *Petrov* și mulți alți ofițeri sovietici din Marele Stat Major și-au găsit moartea. În sectorul de Nord, insula *Dago* a fost ocupată, așa că ultima rezistență bolșevică din Marea Baltică a fost înfrântă. În sectorul *Ladoga* au fost respinse toate atacurile sovietice cu pierderi mari. În sectorul central forțele germane procedează la curățirea terenului de ultimele cuiburi ce luptă izolat. În sectorul de Sud, a fost cucerit un important cap de pod care va decide asupra operațiunilor viitoare.

Față de această situație, se anunță din Istanbul că *Stalin* a părăsit Moscova, plecând într-o direcție necunoscută. În cercurile bine informate se crede că Stalin își va stabili cartierul general într'un tren blindat, neavând astel o reședință stabilă. De asemenea din Tokio se anunță că întregul corp diplomatic a părăsit Moscova și odată cu el și reprezentanții presei americane. Trebuie să menționăm deasemeni că principala cale ferată ce duce spre Caucaz a fost cucerită de trupele germano-italiene, ceea ce indică de pe acum o stăpânire totală a comunicațiilor spre Caucaz.

O refacere a forțelor sovietice, chiar dacă s'ar încerca aducerea în luptă a trupelor din Rusia asiatică, nu mai este posibilă, aceasta cu atât mai mult cu cât armata lui *Stalin* a pierdut până acum un număr de 6.000.000 de oameni dintre care 3.000.000 prizonieri. Este vorba deci de pierderi ireparabile și se poate afirma că Sovietele nu mai au nici o șansă de rezistență. Pe de altă parte regiunile în care înaintează Germanii și aliații, sunt regiuni care ar fi putut constitui obstacole naturale, însă materialele de războiu sovietice se află departe înăpoia liniilor germane și aliate. Războiul din Rusia Sovietică, deși nu este terminat, marchează de pe acum o victorie deplină asupra bolșevicilor. Nicio intrigă anglo-saxonă, în Turcia, Irak, Persia, Avganistan sau Asia Centrală, nu va mai poate schimba cursul evenimentelor. La aceasta trebuie să adăugăm că producția industrială a Rusiei a scăzut cu 80%, iar Statele Unite și Marea Britanie, deși încearcă să aducă armament prin Pacific, nu vor putea umplea golul provocat de pierderea regiunilor industriale sovietice. În aceste condițiuni guvernul sovietic nu mai este în stare să facă vreo sforțare serioasă.

În cercurile militare bine informate se crede că în curând vom asista la evenimentele care vor constitui preludiul unei păci temeinice.

Citiți

„Gazeta Transilvaniei”

Redactor responsabil
ION BOZDOG